

Na osnovu člana 5. Odluke o načinu i programu polaganja javnog i stručnog ispita za lica koja se postavljaju za državne službenike u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 20/03), Agencija za državnu službu, po prethodno pribavljenoj saglasnosti Ministarstva pravde, donosi

P R O G R A M

POLAGANJA JAVNOG ISPITA ZA LICA KOJA SE POSTAVLJAJU ZA DRŽAVNE SLUŽBENIKE U INSTITUCIJAMA BOSNE I HERCEGOVINE

I - OPĆE ODREDBE

Član 1.

Ovim Programom utvrđuju se gradivo i pravni izvori, odnosno literatura za predmete koji su obuhvaćeni javnim ispitom.

Prema ovom Programu javni ispit polažu kandidati u skladu sa Odlukom o načinu i programu polaganja javnog i stručnog ispita za lica koja se postavljaju za državne službenike u institucijama Bosne i Hercegovine.

Član 2.

Prilikom ispitivanja, kandidatu se postavljaju pitanja u okviru predmeta, odnosno oblasti predmeta utvrđenih ovim programom.

Član 3.

Javni ispit se polaže iz sljedećih predmeta:

1. Osnove ustavnog sistema Bosne i Hercegovine;
2. Osnove sistema državne uprave Bosne i Hercegovine;
3. Upravni postupak i upravni spor;
4. Osnove radnih odnosa;
5. Kancelarijsko poslovanje u organima uprave;
6. Finansiranje institucija Bosne i Hercegovine;
7. Osnove evropskih integracija.

II – OBLASTI ISPITNIH PREDMETA

Član 4.

Predmeti javnog ispita se dijele na oblasti:

1. Osnove ustavnog sistema Bosne i Hercegovine

Gradivo:

- opće karakteristike Bosne i Hercegovine kao države (demokratska načela, sastav, kretanje roba, usluga, kapitala i osoba, glavni grad, simboli i državljanstvo);
- ljudska prava i osnovne slobode;
- nadležnosti institucija Bosne i Hercegovine;
- nadležnosti entiteta;
- dodatne nadležnosti Bosne i Hercegovine;
- Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine (Predstavnički dom i Dom naroda – izbor, mandat, sastav, način odlučivanja i nadležnosti);
- Predsjedništvo Bosne i Hercegovine (izbor, mandat, sastav i nadležnosti);
- Vijeće ministara Bosne i Hercegovine (imenovanje, mandat, sastav i nadležnosti);
- Stalni komitet (sastav i nadležnost);
- Ustavni sud Bosne i Hercegovine (sastav, način izbora i odlučivanja i odluke);
- Centralna banka Bosne i Hercegovine (sastav i nadležnosti);
- osnove ustavnog sistema Federacije Bosne i Hercegovine (opće karakteristike, sastav, zakonodavna, izvršna i sudska vlast);
- osnove ustavnog sistema Republike Srpske (opće karakteristike, zakonodavna, izvršna i sudska vlast).

Pravni izvori i literatura:

1. Ustav Bosne i Hercegovine (Opći okvirni sporazum za mir u Bosni i Hercegovini – Aneks IV).
2. Sporazum o ljudskim pravima (Opći okvirni sporazum za mir u Bosni i Hercegovini – Aneks VI).
3. Ustav Federacije Bosne i Hercegovine sa amandmanima ("Službene novine Federacije" BiH br. 1/94, 13/97, 16/02, 22/02 i 52/02).
4. Ustav Republike Srpske sa amandmanima ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 21/92, 28/94, 8/96, 13/96, 15/96, 16/96, 21/96, 21/02, 31/02 i 31/03).
5. Ostali relevantni pravni izvori i literatura do sada korištena za polaganje stručnih ispita u Federaciji BiH i Republici Srpskoj.

2. Osnovi sistema državne uprave Bosne i Hercegovine

Gradivo:

- Vijeće ministara Bosne i Hercegovine (sastav, imenovanje, odobravanje i smjenjivanje, način rada i odlučivanja);
- uredi, službe i radna tijela Vijeća ministara Bosne i Hercegovine (osnivanje privremenih tijela, stalna tijela);

- odnosi Vijeća ministara i drugih tijela u Bosni i Hercegovini (odnosi sa Parlamentarnom skupštinom Bosne i Hercegovine, odnosi sa drugim tijelima);
- ministarstva Bosne i Hercegovine (broj i osnovne nadležnosti);
- pojam uprave institucija Bosne i Hercegovine;
- poslovi uprave (izvršavanje zakona i drugih propisa, obavljanje upravnog nadzora, donošenje propisa, predlaganje i davanje preporuka u pogledu zakona i drugih propisa, odgovaranje na pitanja zakonodavne i izvršne vlasti, obavljanje drugih upravnih i stručnih poslova);
- povjeravanje javnih ovlaštenja;
- odnos organa uprave prema Parlamentarnoj skupštini;
- odnos organa uprave prema Vijeću ministara;
- međusobni odnosi organa uprave;
- odnos organa uprave prema izvršnim organima entiteta i Brčko distrikta BiH;
- odnosi organa uprave prema ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine;
- odnosi organa uprave prema javnim korporacijama, komorama, javnim preduzećima (društvima), agencijama i drugim pravnim licima BiH;
- odnos organa uprave prema strankama;
- načela organizacije organa uprave;
- osnivanje i vrste organa uprave Bosne i Hercegovine;
- pravilnik o unutrašnjoj organizaciji organa uprave (sadržaj i način donošenja);
- rukovođenje organima uprave;
- rukovodilac organa uprave i njegovi zamjenici (imenovanje i smjenjivanje, ovlaštenja i odgovornosti);
- rukovodeći službenici i službenici s posebnim ovlaštenjima i odgovornostima (postavljanje, smjenjivanje i ovlaštenja);
- odgovornost rukovodioca organa uprave i njegovih zamjenika;
- inspekcijски nadzor (ko obavlja inspekcijски nadzor, pokretanje postupka, ovlaštenja inspektora, vrste upravnih mjera);
- upravna inspekcija;
- sredstva za rad organa uprave;
- propisi i drugi akti organa uprave.

Pravni izvori i literatura:

1. Zakon o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 38/02).
2. Zakon o ministarstvima i drugim tijelima uprave Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 5/03).
3. Zakon o upravi ("Službeni glasnik BiH", broj 32/02).
4. Ostali relevantni pravni izvori i literatura do sada korištena za polaganje stručnog upravnog ispita u Federaciji BiH i Republici Srpskoj.

3. Upravni postupak i upravni spor

Gradivo:

(1) Upravni postupak:

- važenje zakona, posebni postupci i supsidijarna primjena zakona;
- osnovna načela upravnog postupka;
- nadležnost (stvarna i mjesna nadležnost, sukob nadležnosti, službena osoba ovlaštena za vođenje postupka i za rješavanje, pravna pomoć, izuzeće);
- stranka i njeno zastupanje (pojam stranke, procesna sposobnost i zakonski zastupnik, vrste zastupnika, zajednički predstavnik i punomoćnik);
- komuniciranje organa i stranaka (podnesci, pozivanje, zapisnik, razgledanje spisa i obavještanje o toku postupka);
- dostavljanje pismena (način dostavljanja, obavezno lično dostavljanje, posebni slučajevi dostavljanja, dostavnica i pogreške u dostavljanju);
- rokovi (vrste i računanje rokova);
- povrat u pređašnje stanje (uslovi, rokovi i odlučivanje o povratu u pređašnje stanje);
- održavanje reda;
- troškovi postupka (troškovi organa i stranaka, oslobađanje od plaćanja troškova);
- pokretanje postupka i zahtjevi stranaka (pokretanje postupka, izmjena zahtjeva i odustajanje od zahtjeva, poravnanje);
- postupak do donošenja rješenja (zajedničke odredbe, skraćeni postupak, poseban ispitni postupak, prethodno pitanje, usmena rasprava);
- dokazivanje (opće odredbe, isprave, uvjerenja, svjedoci, izjava stranke, vještaci, tumači i prevodioci, uviđaj);
- rješenje (organ koji donosi rješenje, oblik i sastavni dijelovi rješenja, vrste rješenja, rok za izdavanje rješenja, ispravljanje grešaka u rješenju);
- zaključak;
- žalba (pravo žalbe, nadležnost organa za rješavanje po žalbi, rok za žalbu, sadržaj žalbe, predavanje žalbe, rad prvostepenog organa po žalbi, rješavanje drugostepenog organa po žalbi, žalba kad prvostepeno rješenje nije doneseno u zakonskom roku, rok za donošenje rješenja po žalbi);
- vanredni pravni lijekovi (obnova postupka, mijenjanje i poništavanje rješenja u vezi sa upravnim sporom, zahtjev za zaštitu zakonitosti, poništavanje i ukidanje rješenja po pravu nadzora, ukidanje i mijenjanje pravomoćnog rješenja uz pristanak ili na zahtjev stranke, vanredno ukidanje rješenja, oglašavanje rješenja ništavnim, pravne posljedice poništavanja i ukidanja);
- izvršno rješenje i zaključak;
- administrativno izvršenje;
- izvršenje nenovčanih obaveza;
- izvršenje radi osiguranja i privremeni zaključak o osiguranju.

(1) Upravni spor:

- pojam upravnog spora;
- pravo na pokretanje upravnog spora;
- nadležnost za rješavanje upravnog spora;
- upravni akti protiv kojih se može voditi upravni spor;
- akti protiv kojih se ne može voditi upravni spor;
- pobijanje upravnog akta (razlozi za pobijanje);
- pokretanje upravnog akta (tužba, rok i sadržaj tužbe);
- odluke suda u upravnom sporu (presude i rješenja);
- vanredni pravni lijekovi (zahtjev za ponavljanje postupka, zahtjev za preispitivanje sudske odluke i zahtjev za zaštitu zakonitosti);
- obaveznost presuda;
- postupak zaštite sloboda i prava zagarantiranih Ustavom.

Pravni izvori i literatura:

1. Zakon o upravnom postupku ("Službeni glasnik BiH", broj 29/02).
2. Zakon o upravnim sporovima Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 19/02).
3. Ostali relevantni pravni izvori i literatura do sada korištena za polaganje stručnog upravnog ispita u Federaciji BiH i Republici Srpskoj.

4. Radni odnosi državnih službenika Bosne i Hercegovine

Gradivo:

(1) Osnovi radnih odnosa kod fizičkih i pravnih lica

- ugovor o radu;
- pripravnici i volonterski rad;
- radno vrijeme;
- odmori i odsustva;
- zaštita zaposlenih (maloljetnika, žena i materinstva, privremeno i trajno nesposobnih za rad);
- plate i naknade;
- naknada štete;
- prestanak ugovora o radu;
- ostvarivanje prava i obaveza iz radnog odnosa (odlučivanje o pravima i obavezama iz radnog odnosa);
- kolektivni ugovori;
- radna knjižica;
- štrajk.

(2) Radni odnosi državnih službenika

- opće odredbe;
- radna mjesta u državnoj službi;
- dužnosti i prava državnih službenika (dužnosti državnog službenika, prava državnog službenika, nespojivosti s dužnostima državnih službenika, sekretar s posebnim zadatkom, savjetnici);

- premještanje – interni i eksterni, zapošljavanje, ocjena rada i unapređenje državnih službenika (upražnjena mjesta, interno oglašavanje, javno oglašavanje, opći uslovi za postavljenje državnih službenika, postupak zapošljavanja i postavljenje, probni period, ocjena rada, unapređenje, prekobrojnost);
- plaće i naknade (struktura i obračun plaća, naknada za privremeno obavljanje poslova, ostale naknade, plaćeno odsustvo, prava u slučaju prekobrojnosti);
- uslovi rada (odsustvo i godišnji odmor, neplaćeno odsustvo i rad s nepunim radnim vremenom, stručno obrazovanje i usavršavanje);
- prestanak radnog odnosa (prestanak radnog odnosa državnog službenika, postupak za prestanak radnog odnosa, naknade u slučaju prestanka radnog odnosa, nepravilna postavljenja);
- disciplinska odgovornost državnog službenika (disciplinska odgovornost, disciplinski postupak, disciplinske mjere, krivični postupak, preventivna suspenzija);
- upravljanje državnom službom (institucije, ombudsmen, Agencija za državnu službu);
- Odbor državne službe za žalbe (osnivanje, sastav, postupak, nadležnosti).

Pravni izvori i literatura:

1. Zakon o državnoj službi u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 19/02 i 8/03).
2. Zakon o radu ("Službene novine Federacije BiH", br. 43/99, 32/00 i 29/03, ili "Službeni glasnik Republike Srpske", br. 38/00, 40/00, 47/02 i 38/03).
3. Pravilnik o radnoj knjižici ("Službene novine Federacije BiH", broj 42/00).
4. Relevantni pravni izvori i literatura koja se koristi za polaganje stručnog upravnog ispita u Federaciji BiH i Republici Srpskoj.

5. Kancelarijsko poslovanje u organima uprave

Gradivo:

- pojam, sadržaj i značaj kancelarijskog poslovanja;
- načela kancelarijskog poslovanja;
- značenje pojedinih termina u kancelarijskom poslovanju (akt, prilog, predmet, dosije, fascikl, pisarnica, arhiva);
- osnovne knjige evidencije u kancelarijskom poslovanju;
- pojam i značaj klasifikacionih oznaka predmeta i akata;
- primanje, otvaranje, pregledanje i raspoređivanje (signiranje) pošte;
- zavođenje akata (način i vrijeme zavođenja, prijemni štambilj);
- evidencija o predmetima i aktima (upisnik prvostepenih predmeta upravnog postupka, upisnik drugostepenih predmeta upravnog postupka, djelovodnik predmeta i akata, djelovodnik za povjerljivu i strogo povjerljivu poštu);

- dostavljanje predmeta i akata u rad (interna dostavna knjiga, prijem i otprema računa);
- rad službenika ovlaštenih za rješavanje predmeta i akata (prikupljanje podataka, sastavni dijelovi službenog akta, vraćanje riješenih predmeta u pisarnicu);
- razvođenje predmeta i akata;
- rokovnik predmeta;
- otpremanje pošte;
- pečati organa vlasti (namjena, oblik, sadržaj, izrada, čuvanje i upotreba, evidencije, nestanak i izrada novog umjesto nestalog pečata).

Pravni izvori i literatura:

1. Odluka o kancelarijskom poslovanju ministarstava, službi, institucija i drugih tijela Vijeća ministara BiH ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine", broj 21/01).
2. Uputstvo o načinu vršenja kancelarijskog poslovanja u ministarstvima, službama, institucijama i drugim tijelima Vijeća ministara Bosne i Hercegovine.
3. Zakon o pečatu institucija Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 12/98).
4. Uputstvo o načinu izrade, čuvanja, vođenja evidencije i uništavanja pečata institucija Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 22/98).
5. Ostali relevantni pravni izvori i literatura do sada korištena za polaganje stručnih ispita u Federaciji BiH i Republici Srpskoj.

6. Finansiranje institucija Bosne i Hercegovine

Gradivo:

- uvodne odredbe o trezoru institucija BiH (budžet, trezor, jedinstveni račun trezora, primici);
- prikupljanje prihoda budžeta (odakle se prikupljaju i u kom procentu);
- funkcije trezora;
- administrativne takse (za šta se plaćaju i čime se utvrđuju);
- obaveza plaćanja takse (takseni obveznik, nastanak taksene obaveze);
- plaćanje takse prema vrijednosti predmeta;
- postupak sa netaksiranim i nedovoljno taksiranim podnescima i drugim spisima (prijem direktno od stranke, prijem putem pošte, pokretanje postupka, izuzeće u primjeni);
- oslobađanje od plaćanja takse (postupci i stranke koji ne podliježu plaćanju takse);
- prisilna naplata takse, povrat nepravilno uplaćenih taksu, zastarjelost;
- prihodi, rashodi i rezerve budžeta (izvršenje prihoda budžeta institucija Bosne i Hercegovine, izvršenje rashoda budžeta institucija Bosne i Hercegovine);
- održavanje budžetske ravnoteže, izmjene i dopune budžeta;
- ciljevi, osnivanje, sastav i osnovni zadaci Centralne banke Bosne i Hercegovine;

- Upravno vijeće Centralne banke (sastav, mandat, izbor, smjenjivanje, nadležnosti);
- raspodjela čistog profita Centralne banke;
- monetarna funkcija i djelatnost Centralne banke;
- monetarna jedinica Bosne i Hercegovine.

Pravni izvori:

1. Zakon o trezoru (Službeni glasnik BiH", broj 27/00).
2. Zakon o administrativnim taksama ("Službeni glasnik BiH", broj 16/02).
3. Zakon o izvršenju budžeta institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2003. godinu ("Službeni glasnik BiH", broj 5/03).
4. Zakon o Centralnoj banci BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 1/97, 29/02, 8/03 i 13/03).

7. Osnovi evropskih integracija

Gradivo:

- istorijat evropskih integracija (osnivački ugovori i njihove tekovine);
- institucije Vijeća Evrope, njihove nadležnosti i sjedišta;
- Maastricht-ski ugovor i implikacije njegove primjene (trostuba konstrukcija Evropske unije);
- institucije Evropske unije, njihove nadležnosti, princip donošenja odluka i sjedišta;
- proširenje Evropske unije (istorijat proširenja);
- Kopenhagenski kriteriji, koji su i na šta se odnose;
- EU legislativa (primarna i sekundarna, harmoniziranje domaće sa legislativom EU);
- Bijela knjiga;
- jedinstveno tržište (uvjeti, kriteriji za pristupanje);
- programi pomoći (kako funkcionišu, zemlje korisnice);
- Pakt stabilnosti (šta je obuhvaćeno pod ovom inicijativom, na kom principu radi);
- Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju (u kojoj se fazi nalazi Bosna i Hercegovina i koji koraci je očekuju).

Literatura:

Osnovni pojmovi evropskih integracija:

1. Abeceda evropskih integracija.
2. Hronologija evropskih integracija.
3. Hronologija odnosa Evropske unije i BiH.
4. Ključne skraćenice.

Prethodno navedeni materijal, u izdanju Direkcije za evropske integracije Vijeća ministara BiH, objavljen je na web stranicama Agencije za državnu službu www.ads.gov.ba ili Direkcije za evropske integracije www.dei.gov.ba.

III – PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 5.

Do donošenja i stupanja na snagu Uputstva o načinu vršenja kancelarijskog poslovanja u ministarstvima, službama, institucijama i drugim tijelima Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, dio ispita iz kancelarijskog poslovanja priprema se po Uputstvu o sprovođenju kancelarijskog poslovanja ("Službeni list SR BiH", br. 33/71 i 36/73) ili Uputstvu o načinu vršenja kancelarijskog poslovanja u organima uprave i službama za upravu u Federaciji BiH ("Službene novine Federacije BiH", broj 30/98), odnosno Uputstvu o sprovođenju kancelarijskog poslovanja ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 2/95).

Član 6.

Danom stupanja na snagu ovog programa prestaje da važi Pravilnik o programu stručnog ispita radnika organa uprave ("Službeni list SR BiH", broj 31/80) i drugi programi stručnih ispita koji su se do sada primjenjivali u institucijama Bosne i Hercegovine.

Član 7.

Ovaj program stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

Broj: 487-03/03
8. avgusta 2003. godine
Sarajevo

Rukovodilac Agencije
Jakob Finci, s. r.